

1

Ik vermoed dat niemand ooit het gestaar van zoveel duizenden heeft voorzien, die gezichten en de lichamen achter ons. Die 50 000 ogen, bruin, blauw en hazelnoot. Ik zit op het zadel terwijl Harry de fiets in evenwicht houdt. Hij is lang en hij staat bij mijn stuur, kijkt over mijn schouder. Zijn eigen ogen zijn heel afstandelijk, het wit doorschoten met koffie en suiker en een honderdtal variërende vragen. De kasseien maken het wachten lastig; ik ben bang dat mijn fiets omvalt voordat we starten, een dwaas ten overstaan van de duizenden in Parijs. Ik vraag hoe laat het is maar niemand geeft antwoord. Binnen een uur begint de Tour en dat is het enige wat we weten. 9.20 zijn wij aan de beurt; wanneer dat is kan ik niet zeggen. Harry knikt naar me maar dan verstijft zijn kaak terwijl er een lawaaistroom uit de menigte komt. Hij knippert met zijn ogen en het lawaai wordt eventjes zwakker, de gezichten en monden en al die stralende ogen vervagen, vrouwen zich ineem en lichten weer op. Ik stel de handremmen bij. Ik ga in renpositie zitten. Dan zet ik de remmen terug.

Het zou warm moeten zijn maar flardjes nacht hangen nog in de schaduw, de lucht ervan stroomt over onze armen, over de loop van zenuwen die kippenvel hebben veroorzaakt. Een mooi meisje buigt zich vanaf het balkon boven ons uit de menigte en probeert de aandacht van een renner te trekken, van welke renner dan ook. Ze heeft een jas aan maar alle knopen die ertoe doen zijn prettig losgemaakt. Iemand van

onze ploeg zegt 'Poe'. Het is Percy en zijn accent is plat, zo plat dat de Fransen naar hun schoenen kijken als hij wat zegt. Hij is nerveus en slaat Harry op zijn rug. Niemand kijkt hem recht aan. Harry in elk geval niet, want ik weet waar hij aan denkt terwijl hij omkijkt naar de menigte, wat de helft van de mannen zich afvraagt terwijl ze zich gereedmaken.

'Wat is...?' begint Harry.

'Wat is wat?' zeg ik terug.

'Weten we...?' Maar hij stopt weer omdat hij overstemd wordt. Al het lawaai, het kathedraalgeluid van le Tour. Weer een ploeg heeft de streep verlaten. We wachten elk op onze beurt, roerloos in het geratel van de stad.

Ik neem mijn pet af voor het meisje. Ze lijkt iets te schreeuwen. Ik glimlach naar ons allemaal. Harry vraagt me hoe ze heet, maar dan begint de menigte weer. Ze deint, het geluid lijkt te bewegen en aan te zwellen, het hoogste punt van zijn golf te bereiken. Hij verdraait zijn nek en port met zijn elleboog in mijn zij. Ik knik en zie waar hij naar kijkt. We voelen allemaal het compacte gewicht van de acht touristes-routiers die achteraan staan, klaar om aan een warming-up te beginnen. Sommigen herken ik. François Louvière is een van hen. Ik word stil. Net als de menigte. Ik kijk hoe hij zijn benen strekt.

Harry knijpt opnieuw zijn ogen toe. Ik kijk naar hem omdat ik geloof te weten wat hij denkt, wat hij doet: hij vraagt hoe de duisternis rond zijn huis zal zijn neergedaald, hij vraagt wat er op tafel zal staan in het huis aan het eind van de weg waar de vlakte begint, want zo laat is het ongeveer in het verre zuiden. Hij denkt aan het vertrek waar zijn vrouw naast de zachtjes kokende pan staat. Ik weet hoe troostend zulke gedachten kunnen zijn voor iemand die bang is voor het lawaai, voor de heksenketel van gemompel dat uitgroeit tot geroep en geschreeuw en gejammer. Het omringt ons, kruipt onder onze shirts en loopt langs onze huid. De plotse-

linge eenzaamheid slaat toe en je draait je om en kijkt om je heen en denkt terug aan dingen als eten en drinken, liefde en rust. Dat weet ik omdat iedereen bang is voor het lawaai.

‘Hé,’ roept Percy naar het meisje. Ze deinst achteruit maar grijnst. Drie Australiërs en twee Nieuw-Zeelanders, we kunnen niet weten hoe we klinken zo diep in Parijs. En ik zeg Parijs maar we zijn eigenlijk aan de rand in Le Vésinet, maar toch, de stad is er.

Ernie Bainbridge gaapt. Hij begint een liedje te neuriën, maar Percy onderbreekt hem, of was hem al aan het onderbreken omdat hij nooit echt was opgehouden met praten. Het is een nerveuze monoloog, vol grappen en serieus en onzeker. Woorden die hij eerder heeft gezegd, die hij heeft gezegd voordat we naar Brussel gingen, voordat we die dageraad in maart Perth uit voeren. Iets over ochtenden en Percy Osborne.

‘We gaan verzuipen,’ zegt hij.

‘Je bent een zenuwenlijer,’ zegt Ernie.

‘Verderop komt een brug en jullie klojo’s storten allemaal neer. Ik zal er niet bij zijn, ik ben dan al afgestapt.’

Harry glimlacht en doet zijn mond open.

‘Je bent zenuwachtig,’ zeg ik.

‘Goed gezien, ik ben zenuwachtig,’ zegt Percy. ‘Ik ben zenuwachtig. Ik ben smerig. Ik ben smerig zenuwachtig.’ De herhaling lijkt te helpen, lijkt voor wat nieuwe lef te zorgen die me niet eerder was opgevallen, want hij fluit naar het meisje, neemt zijn pet af en wacht terwijl ze een kusje over ons allemaal heen blaast. Ze straalt maar dit keer kan ik niet zeggen of haar glimlach een stiekem cadeautje is voor Harry, Percy, Ernie, mijzelf, of zelfs voor Opperman die gelukzalig meeluistert en zich koest houdt, of dat het een cadeautje is voor het breed uitwaaierende tafereel dat ze van daarboven moet zien: tienduizenden opgetogen mensen.

‘Weten we,’ zegt Harry, ‘wat...’

‘Wat voor teken we krijgen?’ vraag ik, en Harry knikt.

‘Wie?’ vraagt Percy.

‘Wij. Wat voor teken we krijgen om te starten?’

‘Hubert?’ zegt Harry, en hij kijkt om of hij Opperman ziet, die zich concentreert op zijn stuurtape.

‘Hoe weten we dat de ronde is begonnen?’ vraagt Percy.

Opperman steekt zijn onderlip uit en haalt zijn schouders op. ‘Geen idee, Percy. Als we aan het koersen zijn laat ik het je wel weten.’

Percy mompelt iets, zegt met een halve stem die niet helemaal van hemzelf is: ‘Vroeg om een kopman en dan sturen ze ons zo’n jong broekie.’ Zijn voorhoofd is gerimpeld en hij denkt na, verbaasd over waar die stem vandaan kwam: een slager in het steegje, een aan lager wal geraakte sukkel die postzegels en kranten verkoopt op het station, misschien een familielid dat hier eerder is geweest. Hij lijkt van zijn stuk door de plotselinge noodzaak iemand anders te zijn om zichzelf te kunnen zijn.

‘Het is de Sinaï niet,’ zeg ik.

‘Je bedoelt de Somme.’

‘De Somme kan de klere krijgen.’

‘Gaan we naar de Somme?’ vraagt Harry.

‘Oppy?’

Onze kopman beweegt zijn hoofd met een ruk richting Ernie Bainbridge, die knikt. ‘Niet echt,’ zegt hij.

‘Laat iemand nog wat starjumps doen,’ zegt Percy, en Opperman lacht terwijl hij zich bukt om zijn toeclips bij te stellen waaraan niets bij te stellen valt. Een official wuift dat we een plaats moeten opschuiven richting startlijn en de menigte klinkt als de binnenkant van een golf die zichzelf aan stukken scheurt; we weten dat een favoriet de streep heeft verlaten. We kijken elkaar aan en vragen ons af welke lieveling er gestart is. Monsieur France schreeuwt ons van verderop toe. Hij is onze ploegleider en spreekt zonder dat er een

woord Engels over zijn lippen komt. Meneer France. We sluiten weddenschappen af over zijn voornaam. ‘Wat zegt hij?’ vraagt Percy – maar we weten dat het niet uitmaakt wat hij zegt, niet in dit lawaai. Het is de blik in zijn ogen die ons zegt wat we weten moeten, en die zegt dat wij hierna aan de beurt zijn, de volgenden die het gebrul in moeten rijden dat aan deze stad ontsnapt als mannen worden vrijgelaten.

We waren te gast bij wielclub Le Vallois in Les Loges-en-Josas. We woonden op een zolder omdat de chalets uitpuilden van de Franse olympische ploeg. Ook zij waren daar om te trainen, menselijke machines. Bewonderenswaardig zoals ze zich over de baan bewogen. We sloegen ze gade tijdens de mistige ochtenden, voordat onze training ons ritten liet afjakkeren die varieerden van 40 tot 60 tot 95 kilometer. Ze zoefden de baan rond als de kettingen tussen hun tandwielen, het leek ze moeiteloos af te gaan, een kalme woede in hun snelheid. We deden hun gebogen houding over het stuur na. Terwijl Monsieur France ons maltraiteerde op onze zadel om onze kont op zijn plek te krijgen.

Kalme woede. Harry zei die twee woorden op een natte ochtend in Versailles en ik moest erom glimlachen terwijl we daar over het terrein wandelden, niet zo ver van ons onderkomen.

We verbrandden de gevolgen van de zee in weken van eideloze concentratie en blinde toewijding. We kookten water op onze kamer met eucalyptusbladeren die Percy Osborne in zijn rugzak had gepropt en legden handdoeken over ons hoofd en ademden de damp in. Onze holten waren verstopt door verkoudheid en wat we verder allemaal bij aankomst hadden opgelopen. Vooral Bainbridge had het zwaar te pakken. Hij had maagklachten en we stopten vaak om hem het

ontbijt te laten uitkotsen dat we 's morgens vroeg hadden gekregen. Iets wat je veelvuldig zag: Ernie Bainbridge die met zijn vingers in zijn mond stond te hoesten en te rochelen naast een doorlaat een stukje van de weg. Hij wilde alleen zijn als hij zulke momenten doormaakte. Privacy werd zwaar bevochten.

Ze dronken pottenvol koffie en staarden naar hun trillende handen. Ik las brieven uit Londen van zo'n ver familielid dat je je hersens afpijngt of ze überhaupt wel familie is: ik heb haar naam enkele tientallen keren geschreven gezien, de met elkaar wedijverende mannen zag ik honderden keren.

We keken naar rondes, de klassieker Bordeaux-Parijs, we keken naar de wielersbaan. Uitzonderlijke renners, zoals ze een groep formeerden. We probeerden ook als één man te fietsen, elke pompbeweging van het been synchroon met die van de man voor ons, de man achter ons. Ons lichaam voorovergebogen, la cadence. We vonden een soepele snelheid. Ik schafte kleren aan bij een winkel in het steegje. Ik kocht een alpino. Mijn ploegmaats lachten me uit, maar ze voelden al gauw dezelfde behoefte om te versmelten als de menigte te veel werd. Ja, we doen de Fransen na, maar dat moet wel om te overleven. Zithouding, hoofdhouding. Tijdens een zesdaagse werden we aan de menigte voorgesteld. We reden een rondje over de indoorbaan en wuifden en mannen en vrouwen gilden. Opperman zei dat we een zegen zijn voor het Franse wielrennen, zo buitenlands als maar kan.

Om 9.30 's avonds gingen onze lichten uit. 's Nachts kon ik Bainbridge horen praten in zijn slaap.

Om zes uur stonden we op om weer te gaan rijden, om opnieuw te worden uitgelachen door Fransen die onze aanwezigheid voor een wreed soort grap hielden. Ze wezen naar onze ouderwetse vehikels en onze banden en al gauw waren we gedwongen die laatste nieuw te kopen. Dunne racebandjes die we nog niet hadden gezien voordat we op het conti-

nent kwamen. We kochten nieuwe sturen om onze ruggen op één lijn te krijgen zoals we de Fransen zagen doen. We vonden een nieuw tempo, en als we met de olympische ploeg meetrainden konden we ze op de langere dagen bijhouden: Harry en Opperman op steeds grotere voorsprong als ze het 100-kilometerteken eenmaal voorbij waren. We reden geconcentreerd. Door onze fitheid werden we machines die pasten bij de nieuwe fietsen die we later voor de Tour kregen van de organisatie. Fietsen waaraan we twee weken moesten wennen, om ze aan te passen tot iets wat was toegesneden op ons lichaam en de complexe gestalte en vorm daarvan.

In het begin vertrouwde ik mijn nieuwe fiets niet, niemand van ons vertrouwde hem. Er raakte van alles los, het stuur verschoof, het zadel verdraaide als ik hard op de pedalen duwde. Het kostte ons twee weken om de fietsen wegwaardig te maken. En toen dat uiteindelijk lukte, vlogen ze. Harry schreef klachten naar huis. Hij schreef aan O'Shea, de voormalige kampioen die hem onder zijn hoede had genomen sinds Harry zijn eerste Timaru-Christchurch won, twee jaar nadat ik voor de eerste keer meedeed, die zijn eerste mekaniker zou worden en zijn fietsen snel maakte. Hij klaagde in brieven. Las ze voor op de zolder voordat hij ze verstuurde. We mompelden instemmend.

We liepen door Parijs en ik verbaasde me erover dat het precies zo was als mijn broer zei dat het zou zijn: grote avenues en bekrompen steegjes, roerloze standbeelden van helden te paard en een miljoen ramen met luiken ervoor die meetrilden met de siddering van een perfect licht, waar we allemaal doorheen reden tijdens de lange avond terwijl we één werden met de fietsen.

We voerden onze eerste strijd tijdens de rit Parijs-Rennes. Het was nog mei, lente, een seizoen waarin winterse hagelbuien en natte sneeuw niet van de lucht waren. Om 2 uur 's morgens gingen we op weg. We bogen ons voorover en

peddelden het peloton uit. We waren er niet om te winnen, alleen om te oefenen en de strijd aan te gaan, al lagen we met ons vijven op kop. Na vijf minuten keken we achterom. De Fransen namen het ervan, kabbelden voort in een tempo dat gelijkenis vertoonde met een uitje in de hitte van de zomer over belommerde laantjes. Een langzame les.

We minderden vaart en voelden ons opgeslokt worden door het peloton. We voegden ons naar hun tempo, en we luisterden naar hun geklets. Deze krachtpatsers met hun onberispelijke lijven en gefinetunede fietsen praatten gewoon alsof ze op weg waren naar een dorpskroeg. Ze praatten. Ik keek hoe Henry luisterde, hoe zijn ogen van de ene renner naar de andere flitsten terwijl er gelachen werd en verhalen werden gedeeld. Opperman, hij wilde op kop gaan maar op de een of andere manier wist hij dat dit alleen maar een list was, een vorm van kat uit de boom kijken. We fietsten naast groten, André Leducq, de Algerijn François Louvière, Nicolas Frantz uit Luxemburg, de huidige Tourwinnaar. Het waren alleen maar mannen totdat een van hen, Leducq, de Franse wegekampioen, lek reed en de andere 31 renners gek werden en op hun onderlip beten en er uit alle macht vandoor gingen. Wij gingen met ze mee. Plotseling was het een wedstrijd. Mannen begonnen te zweten terwijl spieren zich ontrolden, zich aanspanden en stuiptrekten. De gesprekken verstomden, iedereen pakte de weg aan. De koplopers lieten zich terugzakken om anderen een paar minuten in hun slipstream te laten rijden voordat ze het voor gezien hielden en iemand anders de kop van het peloton lieten overnemen. We hielden tempo. Na 40 minuten had Leducq zich weer bij het peloton gevoegd en het tempo vertraagde weer en de gesprekken begonnen opnieuw. Handen van het stuur terwijl mannen gebaarden en protesteerden of instemden. Een broederschap van renners die in zuidwestelijke richting koerste naar Bretagne. Ik hoorde Louvière Arabisch praten en het voelde vertrouwd.

Ik eindigde als 19de, één plaats achter Harry, 11 achter Oppy. Hij reed prachtig en kwam in de kranten. De eigenaars van le Tour, *L'Auto*, noemden onze namen.

We koersten naar Brussel met de griep diep in mijn lijf. Harry's conussen raakten los en hij moest afstappen om ze te laten maken. Tegen de tijd dat hij me weer had ingehaald was Oppy verdwenen. Hij had aangeklampt bij Nicolas Frantz en was met hem meegereden. Ik was kapot, hoestte slijm op. Harry was meer van het vlakke tempo. De onregelmatige snelheid van de continentalen sloot niet aan bij zijn voorkeur of techniek, en we bungelden achteraan totdat ik voor de grens opgaf. Ik ging met de trein terug naar Versailles. Onderweg dobberde ik op mijn opluchting, liet ik me door de trein tot een toestand wiegen die ik niet had meegemaakt voordat ik met deze mannen tot een groep was versmolten, een kalmte. Een kalmte, want ik was nog niet klaar om zo ver naar het noorden te rijden, nog niet. 's Avonds laat arriveerde ik op de club en hoorde dat Opperman derde was geworden.

L'Auto nam zijn foto. We werden op de vreemdste manieren geccomplimenteerd en toegejuicht.

Na terugkeer van de ploeg kwamen we bij elkaar en zetten hem in het zonnetje. We bestelden de beste maaltijd die we ons konden veroorloven. Veel Franse renners sloten zich bij ons aan en we dronken wijn, iets wat mijn hart in de houding deed springen. De Fransen die ons gezelschap opzochten spraken gebroken Engels. Het was voor beide partijen amusant en Harry en Oppy beproefden op hun beurt hun povere Frans. We praatten tot het licht werd en de wijn ons allemaal de straat op joeg. We vroegen ons af of we klaar waren. Niemand wist het antwoord.

Dat was allemaal in mei. Nu is het juni. 17 juni 1928, en ik zeg tegen mezelf dat ik wakker moet worden.

Harry checkt de reservebinnenbanden die hij als vreemde palingen om zijn lijf heeft gewikkeld. We hebben er vier van bij ons. Meer gaatjes dan vier en we zullen gedwongen zijn de binnenband uit het omhulsel van canvas te tornen waar hij in zit en daarna lijm en een lapje te gebruiken alvorens alles weer dicht te naaien. We hebben verhalen gehoord over mannen die plaatselijke naaisters omkochten om hun dat werk uit handen te nemen, hun smekend het niet tegen de officials te zeggen die tijdens de koers rondhangen in de hoop uren aan het totaal van een rijder te kunnen toevoegen, om hem met een verwensing terug te duwen in het peloton. Ik herinner me verhalen die die nacht na Brussel werden verteld. Gevechten tussen renners en officials. Ik denk daaraan en kijk om me heen om onder de renners de hoofdrolspelers daarin te herkennen, in de overtuiging dat ze hier allemaal ergens moeten zijn, ook al doen ze niet mee. Ik besef dat ik geen idee heb hoe ze eruitzien, al heb ik gezichten bij hun hoofden gevormd. Dus ik vraag: die beroemde mannen, uit wiens herinneringen bestaan die? Want ze zijn natuurlijk niet echt. Ze lijken allemaal een eeuwigheid van ons verwijderd, al begrijp ik dat ze dat niet zijn, dat ze op de afstand van die dalende vlag zijn, of van welk teken we ook zullen krijgen om hieraan te beginnen. Want op dat moment zullen we allemaal samen in deze ronde zitten, in de verledens ervan en in dit moment, plotseling allemaal voor elkaar ontsluit. We hebben dezelfde donkerblauwe tricots aan met een groene band. Wie of wat deze kleuren vertegenwoordigen heeft niemand verteld.

Ik begin me te concentreren, laat de periferie uit mijn focus verdwijnen en denk aan de vorm van mijn lichaam dat over het frame is gedrapeerd, de aanpassing van iedere hoek van gewricht en ledemaat – allemaal van zo'n vitaal belang, meer nog dan de organen binnenin. Sterker nog, alles wat we nodig hebben is een hart voor bloed en longen voor lucht, de

rest is ballast. We worden spoedig machines. Spoedig vliegers, arenden, vleermuizen, wat je maar wilt. Witte petten en stofbrillen, een mond vol insecten en stof.

We vertrekken 10 minuten voor de kakelende routiers, 40 minuten na Alcyon-Dunlop. De officiële starter knikt, telt af en wijst ons vijven de weg. We zetten af. We hebben, lijkt het, eindelijk Nieuw-Zeeland verlaten.

Desondanks weigeren mijn benen dienst. Ik sukkel voort met slappe ledematen die meedraaien met de wielen. Ernie kijkt achterom en ziet me ploeteren. Hij zegt iets tegen me zonder geluid, ik hoor hem perfect alsof zijn mond vlak bij mijn oor is. Ik haal mijn schouders op en hij schreeuwt. Er is alleen maar de trage glijvlucht van de zet die Monsieur France mijn achterwerk heeft gegeven. Een gevoel van vlin-ders in mijn dijen terwijl ze langzaam ronddraaien. Harry kijkt om, dan de anderen. Een kreet uit de menigte. Er is niets, en het lijkt alsof er altijd niets zal zijn. Ik ben een skiff die de plomp in is geduwd, omringd door het geluid van branding en verdrinkende mannen. Ik ben een mislukt getij. Ik beweeg, maar het is een vreemde krachteloze beweging tussen het vormeloze lawaai, het volume van rijen en rijen schreeuwende monden. Wier gezichten zie ik? Ik zoek ze, familie, en vrienden. Natuurlijk zie ik niemand, niet voordat ik een sjaal om de nek van een vrouw zie. Hij is felgeel. Harry zwenkt opzij, zijn fiets volgt zijn blik over zijn schouder. Ik zie onze ploegleider tegen me schreeuwen, hij rent schreeuwend mee. Ik grijns naar hem. Langzaam komt er een merkwaardige terugkeer, mijn benen beginnen te bewegen en verhuizen energie van mijn dijen naar de weg. Harry zegt iets en ik merk dat ik hem volg zoals ik telkens opnieuw heb gedaan.

Iemand. Iemand diep in de menigte lacht en ik doe eventjes mee.

Halleluja, zoals de engelen zeggen.

Nu stromen we de straat door, terwijl het licht van de dageraad van groen staal afketst. We bevinden ons onder de starende blik van duizenden. Ik probeer wijs te worden uit hun dimensies en ik maak berekeningen in mijn hoofd. Een gewoonte van een routineuze amateurwiskundige; ik vecht tegen de neiging dingen een getal toe te kennen. De lucht blijft hard van geluid. We zitten in een omhulsel. Kinderen gillen, al betwijfel ik of ze weten wie we zijn of wat we doen; ze gillen om het gillen, de grimas die hun lucht zich bij die van de anderen doet voegen (hun ouders, hun broers en zussen, hun vriendjes en vriendinnetjes enzovoort totdat iedereen aan het eind van iedere vastgehouden hand deel is van dit geluid). Het is immens en ik weet dat we het allemaal zo ervaren, dat we allemaal bang zijn voor het lawaai. Het is overal, overal om ons heen, dus luisteren we niet. We rijden een stilte in die alleen wij kunnen laten vallen.

2

Dan zijn we op het platteland. Weidse groene weilanden en een zich glad uitstreckende weg. Parijs is verdwenen, zelfs geen echo van zijn geluid hangt in de lucht. Een uur, twee uur. We hebben ons aangesloten bij andere renners. Particulieren die voor zichzelf rijden: isolés, provinciale en merkploegen. Het peloton ruikt naar koffie en huid en leer. Ik kijk over mijn schouder en verwacht tekenen van de hoofdstad te zien, maar er is niets, alleen het platteland.

Opperman zit in het wiel van Osborne, draait zich om en geeft me een knipoog en ik ga. Ik rijd naar voren en probeer de stemming te peilen. Ik luister naar hun ademhaling, kijk hoe het peloton krampachtig reageert op de bewegingen van anderen. Voorlopig hangt er een luie hijgende sfeer om ons heen. Niemand zegt iets, niemand wil hardop nadenken en niemand doet een vluchtpoging. Ik zweet en voel de druppels op mijn dijen vallen. Ik kijk naar mijn mederenners en verbaas me erover hoe sommige mannen in staat zijn geen water te verliezen terwijl ze door de zon blakeren.

Boerenland en bomen die hun groen over de weg laten hangen. Het plaveisel is afwisselend grind en beton. In de dorpjes beginnen de kasseien weer en onze lichamen schokken alsof ze door een verre hand door elkaar worden geschud. De Fransen wuiven naar de menigtes die langs de straten staan en uiteindelijk doen wij hetzelfde.

Bij een rivier springen we van onze fiets en rennen naar tafels die bezaaid zijn met eten. Bananen en brood, appels en koffie. Er zijn koteletjes en ze smaken naar schaaap, maar we werken ze toch naar binnen. Twintig of dertig volwassen mannen met van vet glanzende kinnen. Monsieur France is er ook, hij zegt: 'Jullie moeten opschieten. Opschieten en opschieten.'

Algauw zijn we terug in de ronde en France rijdt in de auto achter ons met Bruce Small (Huberts vriend uit Melbourne) en onze tolk, René. Op de motorkap ligt een Union Jack en op de achterkant is een kangoeroe gebonden. Speeltjes voor toeristen. Dit is onze steun terwijl we de kilometers van de dag wegkauwen, 207 in totaal. Ze ontrafelen zich afzonderlijk, als woorden die tussen twee steden worden gewisseld. We ruilen van positie, veranderen van plaats tijdens die lange missive, verbaasd over de mensen die we geworden zijn.

Regen slaat het stof plat.

Vandaag is het een tijdrut, een ploegentijdrut. We racen tegen de klok, al weten we niet wat die aangeeft. Elke renner die langszij komt kan een behoorlijke achterstand op ons hebben, of voorsprong. We maken met zijn allen een kletterend geluid als we bij een kruispunt met kasseien komen. We vergeten wie waar is en pas als Bruce Small langszij komt krijgen we informatie, Hij schreeuwt met één hand aan het stuur en met een kegel in zijn andere, een megafoon die geacht wordt zijn stem te versterken maar hem in mijn oren alleen maar ijl en onverstaanbaar maakt. Percy lijkt de flarden te begrijpen en geeft tijd en afstand door.

30

We zijn passerende achterblijvers geworden: een van Alcyon, twee van Alleluia, renners die hun peloton uit het oog zijn verloren. We halen ze in als ze verslapen. Traag als kampeerders. Ik hoor Ernie schreeuwen: 'Zet een tent op, smerige Fransozen.' Ik versta hem nauwelijks maar geniet van het gegiechel dat zich door onze groep verspreidt. Ren-

ners en groepjes renners vechten om posities, ellebogen en heupen knallen tegen elkaar. Mensen vloeken met hun eigen lieve stem en renners dreigen te vluchten. Er klinkt gegrom, dierlijke geluiden terwijl een renner gebaren maakt en verslapt, een nepuitval doet om renners uit hun tent te lokken. En sommigen gaan. De meesten blijven, wachten af.

Vlak voor Lisieux rijdt de ploeg van Louvet dwars tussen ons door en Percy schreeuwt en Hubert gaat met ze mee en ik probeer te volgen. Ik rijd een uur met hem mee totdat mijn benen hun ritme beginnen te verliezen en ik me naar de achterhoede laat afzakken. In Caen kom ik vijf minuten achter hem binnen, 300 meter vóór Percy en Harry. 19de. Er kloppen er nog 150 achter me. Opperman krijgt bloemen en kussen. 's Avonds komen we bij elkaar om de dag door te nemen en te analyseren. We hebben het over tactiek, over onze lijven. Kleine successen zorgen voor een brandend gevoel en een scherpe geur.

‘Weten jullie wat ik doe?’ zegt Percy. ‘Weten jullie wat ik denk? Ik denk aan Louvet.’ Hij heeft zijn mond vol en stopt om te slikken. Hij is aan de zware kant voor een renner, grapt dat hij, verdwaald op weg naar de rugbytraining, in deze vreemde contreien van de hel is beland. ‘Zo dicht als ze bij elkaar komen. Ik denk...’

‘Het zijn Fransen, die malen niet om stank,’ zegt Ernie. ‘Die rijden hun eigen reet nog in.’ Er zit modder onder zijn oog, al uren.

‘Ik meen het serieus. Ik ga vragen of ze passagiers meenemen de volgende keer dat ze doorkomen. “Neem me niet kwalijk, geachte heer, zou u het heel verschrikkelijk vinden...”’

‘Gebruik je ellebogen,’ zegt Ernie. ‘Wurm je er gewoon tussen.’

‘Alleen al zoals ze tussen ons door reden,’ zegt Percy. Ik

kijk naar hem en zie dat hij denkt, misschien denkt over wat we weten. Over hoe het zit met energie. Met onze inspanning en hoe de inspanning die wij aan slechte techniek verspillen de inspanning is die zij gebruiken om in een hoger tempo te rijden dan wij kunnen opbrengen. Daar zijn we ons van bewust: er zit een rammel in onze rijstijl die een fractie van een paardenkracht zou kunnen zijn om ons erdoorheen te slepen. Hij wijt zijn lage tempo niet aan zijn bouw, maar lijkt zeker over de Fransen, hoe die vorm begrijpen op een manier waarvan wij alleen maar kunnen dromen.

Harry tikt op mijn schouder terwijl ik met mijn tanden een stuk brood afscheur. Het is rubberachtig en ik kijk hem met toegeknepen ogen aan terwijl hij praat. 'Morgen gaan we samen. Als hij gaat', en hij knikt naar Opperman, 'dan helpen we hem. Afgesproken?'

Ik knik en drink water. 'Mij best.'

'Zoals ze tussen ons door reden,' herhaalt Percy. 'Ik zou het gewoon, ik zou het gewoon... ik zou het vreselijk vinden om te weten waar dat soort discipline toe leidt.'

'Man, ze beginnen hun eigen klooster,' zegt Ernie. 'Zij en Alcyon. Jij bent hun eerste...' en Ernie heeft zijn oude maat een seconde in een hoofdgreep. Dat is wat ze doen: de liefde de late avond uit dollen.

'Maar het punt is,' zegt Harry, 'als hij gaat en ik ben er niet, dan ga jij, oké?' Ik kijk hem lange tijd aan en besef dat hij het serieus meent. Zijn gezichtsuitdrukking een soort meetlat voor mijn trage reactie. Ik knik en stomp zachtjes tegen zijn schouder. Een vriendelijk stompje. De handeling van een jongeman die het te zeer ter harte neemt om er iets intelligents over te kunnen zeggen.

Na het eten laat ik de mannen achter en ga lopen.

3

Op deze eerste avond zit ik van driehoog naar de straat te kijken, in een pas opgeknapte kamer. De weg beneden is over de hele lengte vol mannen in auto's die hun aanwezigheid kenbaar maken, getoeter en geschreeuw. Ik kijk en probeer de namen van die voertuigen in mijn kop te krijgen. De afgelopen maand heeft Harry me woordjes laten oefenen in de hoop dat ze blijven hangen, maar meestal vervagen ze meteen, als goedkope sherry die in de zon is gemorst – een aroma dat even vernevelt en dan verdwijnt en niemand die weet hoe het ooit heeft gesmaakt of wat het heeft gekost. De vrouw wier hotelkamer dit is kijkt naar me bij de gordijnen, zoals ik leun, of misschien zoals mijn hoofd heen en weer blijft kijken uit het raam en door de straat, dat weet ik niet precies, maar ze roept en zegt dat ik daarmee moet ophouden.

'Ik kijk of het gaat regenen,' zeg ik.

'Dat duurt nog wel even,' zegt ze. 'Tot morgenochtend.'

'Dat begrijp ik. Ik kijk of het komt. Ik kijk er niet naar uit, dus kijk ik of het komt.'

'Wacht maar tot morgen,' zegt ze. Ze spreekt goed Engels, hoewel het accent zijn spoor nalaat als een slakkenspoor op glas. Een gewest van dit land werpt een smet op haar stem.

'Wat voor kleur heeft hij?' vraag ik. 'De auto, wat voor kleur heeft de auto?'

'Blauw. Kom nu hier.'

Ik loop naar het bed waar ze op ligt en ga zitten en ze raakt

de zoom van mijn broek aan terwijl ik mijn ene been onder het andere steek. Ze heeft nog geen naam, niet een die ze wil geven en dat is best zolang ze niet van me verwacht dat ik me iets herinner als ik haar morgen bij de start zie en ze zich naar voren buigt en schreeuwt.

‘Nog wat?’ zegt ze. Ik kijk naar de fles in haar hand, dan weer naar haar gezicht. Ze is minstens tien jaar ouder dan ik, al heeft ze duidelijk nog iets jeugdigs. Ze glimlacht en verbijert een littekentje bij de rand van haar mond.

Ik noem haar Juffrouw Mademoiselle. Ze zegt: ‘Hoe weet je dat?’

‘Hoe weet ik wat?’

‘Dat ik zo heet. Hier.’ Ze buigt zich dicht naar me toe en drukt het topette in mijn hand, een rijk versierd flesje. ‘Doe een beetje op je zakdoek en doe hem dan, ehm. Doe hem dan zo.’ Ze neemt haar eigen zakdoek en legt hem over haar neus zodat er een witte driehoek over haar mond valt. Ze lijkt op een bandiet, maar wel een die gewend is aan opschik en het gevoel van kant.

‘Je lijkt klaar voor een beroving. Klaar voor een roofoverval.’

‘Ja, ik ben een dief. Zo...’ En ze kijkt me even aan, staat dan op en loopt naar het raam. Ze wacht op een auto. Eerder die avond was ik haar tegengekomen bij de abdij van Saint-Étienne terwijl ik rondliep op zoek naar interessante architectuur. Mijn nek deed pijn en liet me op de een of andere manier mank lopen. Ze zei mijn naam en keek verlegen, alsof ze zich had vergist en ik niet de renner was die ze herkend dacht te hebben van mijn profiel in *L’Auto*. Maar ik was die renner, dat ben ik zelfs nog steeds, ondanks het effect van de ether die ze me gaf toen ik meekwam naar haar hotelkamer. Ik ben een beetje teut.

‘Heb je familie?’

‘Ik?’

‘Heb je familie? Kinderen?’ Ze praat zachtjes, als gedempt door de aanwezigheid van andere geluiden die ze liever zou horen.

‘Geen kinderen. Al ga ik daar waarschijnlijk wat aan doen. Op een dag ga ik er wat aan doen. En jij?’

‘Thuis?’ vraagt ze. ‘Thuis in Nieuw-Zeeland?’ Ik weet niet of ze tijd rekt of geïnteresseerd is. Ze blijft maar naar het raam kijken. Er wordt een auto verwacht. Ze zegt dat ze daarin moet stappen. Meer is me niet verteld.

‘Thuis,’ zeg ik. ‘Een broer.’

‘Een zus?’

‘Vroeger. Ze is...’ Ik steek mijn hand op, schud mijn hoofd.

‘Mmm. Wat naar. Dus, en... en hier dan? Hier: in deze oude landen? Andere familie. Als ik een man of vrouw uit de koloniën zie vraag ik me altijd onwillekeurig af waar ze vandaan komen. Hun familie, bedoel ik. Wat voor familie, als ik vragen mag?’

‘Ja,’ zeg ik, en ik lach een beetje. ‘Familie in Engeland. Margate. Mijn moeder is in de jaren ’90 terug geëmigreerd met haar broer en zus. Ze heeft familie in Engeland, een andere zus. Mijn vader, dat weet ik niet precies. Maar ja. Familie. Familie is overal.’

‘Ja toch?’ zegt ze. ‘Die is toch altijd overal? Dus ooms en tantes. Dan neven en nichten. Ik heb neven en nichten in Zuid-Amerika. God weet waar.’

‘Precies.’

Ze ligt op het bed en zegt even niets, alsof ze zich ergens op concentreert, een zuiver gevoel van het soort waarvan ik niet verwacht deelgenoot te worden gemaakt, maar dan zegt ze: ‘God. Mijn voeten. Mijn voeten voelen zo perfect. Heb je dat gevoel ook weleens – dat zijn ze. Ze zijn me nooit eerder opgevallen.’ Ze kijkt me aan.

‘Het zijn mooie voeten; niks bijzonders maar mooi,’ zeg ik, en kijk dan naar haar op. ‘Neem me maar niet serieus,’ zeg ik vergoelijkend.

‘Niks bijzonders. Nou, ik zal je wat vertellen,’ zegt ze. Ze lacht zachtjes. ‘Engeland. Van plan om daarheen te gaan als dit achter de rug is?’

Ik schud mijn hoofd. ‘Niet zo erg. Ze komen naar mij toe,’ zeg ik, en ik kijk haar aan. Ik voel hoe alles wat ik aan geheimen heb vervaagt: de vage banden die ik heb met deze plek, de dingen waarover ik maar weinig heb verteld. Harry zegt me dat ik me te makkelijk van mijn eigen ideeën laat afbrengen en naar de geur van deze vrouw te oordelen ben ik bang dat hij gelijk heeft. ‘Daar lijkt het tenminste op. Ik heb een nicht. Ze schijnt in de buurt te zijn.’

‘Een nicht?’

‘Uit Margate. Ik zal haar de komende dagen waarschijnlijk ontmoeten als alles volgens plan verloopt. We hebben al maanden plannen gemaakt.’

‘Een plan?’

‘Als onze correspondentie klopt.’

Ze geeft geen antwoord, maar gaat op haar tenen staan en kijkt naar de weg beneden. ‘Mmm...’ zegt ze.

‘Zijn ze er?’

‘Ik ga nu,’ zegt ze en ze gebaart dat ik op moet staan.

‘Wie zijn het?’

‘Mannen en het soort mannen dat geen familie is. Ze horen hierbij.’

‘De Tour.’

‘Mmm. De Tour. In juni, in juli hoort iedereen bij de Tour. Zo,’ zegt ze om me te laten opschieten. Ik zwaai met het topette naar haar en ze kijkt er even naar alsof ze de inhoud weegt. ‘Nee. Neem maar mee. Er komt nog pijn genoeg.’

Buiten neem ik afscheid en begeef me in tegengestelde richting terwijl zij naar een auto loopt die aan de overkant van de weg staat geparkeerd. Ik laat mijn ogen in haar richting schieten terwijl ik wegloop. Ze draait in slow motion om de